

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Observ. circa Cap. XV. De Confessione Judicaria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

erat. Quoad ordinem, reprobationes in plures Classes dividendæ erant, quibus singulæ pro affinitate suâ subjectæ forent. Prima Classis eas contineret, quæ à testimonio prorsus excludunt, v. gr. infamiam, crimina atrocia, damnationem propter alia, Excommunicationem. Alia Classis, Reprobationes excludentes à depositione erga certas personas, v. gr. inimicitias, famulitium, servitutem, liberti conditionem, consanguinitatem: alia, eas, quæ Testem suspectum faciunt, v. gr. si ipsius in negotio interfit, sive quia Socius est, sive quia partes adversarii suscepit, ut Advocatus; si negotium simile habeat, vel si deponere nequeat, nisi suspicionem incurrat, ut Judex: Alia, personas, quarum testimonium admittitur in quibusdam Judiciis, in aliis reprobat: Sic admittuntur Cognati, si de Impedimento consanguinitatis agatur; mulieres in Judiciis Civili, secus in Extraordinario.

Quod dicit passim, quasdam Reprobationes in quibusdam casibus esse legitimas, in aliis inanes, idque à Judicis Decisione pendere, in fronte, aut in calce disputationis hujus erat collocandum.

Circa hanc rem laudat multos Canones abrogatos: tales sunt 1. Ii, qui Laicos excludunt à depositione contra Clericos. 2. Ii, qui jubent, ut unico testimonio stetur, cum à quibusdam personis, Episcopo vel Pontifice profectum est. 3. Ii, qui Monachorum testimonium reprobant adversus Clericos.

Non semel asserit, neminem posse reprobare testimonium eius, cujus depositione in aliquo negotio usus sit; nec excipit casum, quo in intervallo reprobabilis ille factus est. Monere debuisse, causas plerasque, quæ Accusatorem inadmissibilem, & Judicem recusabilem faciunt, Testem quoque reprobabilem facere, & proinde remittere ad Tractatum præcedentem in illis causis, ubi dixit de Accusatore & Judice. Multæ sunt similitudines & differentie inter probationem testimoniale, & probationem instrumentalem; ambæ mutuo conferendæ erant, ad notanda earum communia, vel peculiariora attributa. Hoc executi sumus in nostro Opere. Præcipua Capita sunt, falsitatem, suspicionem falsitatis, contradictionem, contrarietatem, corruptionem, suppressionem iniquam, in utraque probatione locum habere: vitia hæc proponi possunt in quocumque statu Cause, & in qualibet Instantia: scriptum per scriptum refellitur; sicut Testis per Testem: si nova Instrumenta detegantur, aut amissa, vel detecta recuperentur, ea possunt adhiberi, etiam post Judicium: idem est de Testibus recens advenientibus, & de iis, qui cogniti vel detecti fuere post litem, modò probentur hæc circumstantiæ. Probitas constans, aut præsumpta Testis, fidem ejus testimonio tribuit; similis probitas Præpositorum ad describendos Actus publicos, Instrumentis pondus adjicit: utraque probatio à Principe & à Solemnitatibus ab ipso institutis, auctoritatem accipit.

Unicum Instrumentum sufficit. Duo saltem requiruntur Testes. Retractioni obnoxia est depositio, non item Enunciatio Instrumenti. Depositio obscura ab ipso Teste est enucleanda; obscuritas Instrumenti in præjudicium loquentis accipitur, *contra eum, qui potuit legem apertius dicere, interpretatio est facienda.*

OBSERVATIONES circa CAP. XV. de CONFessione JUDICIARIA.

Cum Secundus hujus Operis Liber ad Judicia Civilia seu Privata pertineat, hic solum agi debet de Confessione, quoad negotium Civile. Nihilominus tres novissimæ Exceptiones *Regula I.* nempe 6. 7. 8. loquuntur de Confessione in Re Criminali.

Quinque Priores Exceptiones sub unicâ *Regulâ* collocare potuisset, ac debuisset, dicendo, eum, qui confitetur apud Judicem competentem, pro judicato haberi, si Confessio spontanea, sine errore facti constans, absoluta sit, & restitutioni in integrum non sit locus. Sic continuo cernerentur, tum effectus Confessionis Judicialiæ, tum conditiones requisitæ, ut ipsum sortiatur.

Regula II. est consecutio 1. nam si Reus confessus, pro judicato habetur, oportet, ut is, qui ritè interrogatus, silet, cogatur ad solvendum, quia silentium hac in re Confessione æquivaleret, juxta regulam, *Qui tacet consentire videtur*, intelligendam de eo, qui non responderet, etsi teneatur ad respondendum. *Exceptio I.* subauditur in *Regula*, nam Reus absens, etiam contumax, ritè interrogari nequit.

De materia Exceptionis I. locuti sumus, ubi de probatione negationis: quod enim diximus de negatione merâ, sive eâ, quæ nullam affirmationem continet, ideòque probari nequit, argumento affine est; nam positio negativa, ad quam Reus interrogatus tenetur respondere, ex iis est, quæ probationem directam non suscipiunt, quapropter ad Confessionem Rei recurritur.

Notandum est in *Regulâ III.* responsonem obscuram, & respondendi recusationem idem esse, & proinde pro judicato haberi, non solum eum, qui confitetur, sed etiam eos, qui vel silent, vel obscure loquuntur.

Observatum est supra, circa divisionem hujus Operis, Autorem invertisse ordinem *TITULI de confessis*, hunc postponendo *TITULI de Probat. de Testib. de Fide Instrum.* quos præcedit in Corpore Juris. Momentum videtur fuisse, quòd Confessio sit probatio necessaria Actori, qui Actionem aliter tueri nequit, *Decretalium* autem Compilatores hunc Titulum *Titulo de Probationibus* præposuerunt, quia, confitente Reo, Actor probatione non indiget.

Cum Autor omiserit majorem partem eorum, quæ pertinent ad Confessionem in Judiciis Criminali, necessarium videtur, ut istas Omissiones suppleamus, adjiciendo nimirum 1. Reum, qui crimen confessus est, interrogandum non esse circa Confessionem, qui si editi fuerint, ob id tantum castigandi non sunt, nisi agatur de Crimine læsæ Majestatis, aut aliis flagitiis atrocibus in Jure expressis *Cap. I. de confessis*, & apud GONZALEM in *illud*, qui notat, ubique contrarium observari. 2. Si quis scelus incidenter in Instantiâ confiteatur, pœnâ ordinariâ non est afficiendus, nisi in subsequente Inquisitione convincatur *Cap. 2. ibid.* 3. Si Reus crimen, post Inquisitionem juridicam in ipsum factam, confiteatur, suam Confessionem impugnare non potest, idcirco quòd antè inquisitionem diffamatus non erat, vel quòd Delegatus ipsi non communicavit Capita, de quibus in ipsum inquirendum erat. *Cap. 1. de Accusat. in 6. 4.* Confessio per gehennam extorta, vim probationis habet in Judiciis Capitali, undè fit, ut Canones Reos ad eliciendam Confessionem criminis torqueri probent. *Cap. 6. de Reg. Jur.* junctâ vulgari Canonistarum interpretatione. Vid. præ cæteris *T. m. bur. de Jure Abbasum Tom. III. Quest. 10. de Praxi Criminali*, ubi de gehennâ præfata disserit; FAGNAN. in *Cap. 1. de Relig. & venier.* qui per occasionem solum de illâ loquitur, eamque probans, dicit, Confessionem sic extortam pro merâ veritate haberi. n. 46.

OBSERVATIONES in CAP. XVI. de JURE JURANDO

De probatione per Præsumptionem agendum fuisse, priusquam Juramentum tractaretur; ordo Collectionis *Decretalium* id requirebat: sed cum Autor,